

Ymddygiad a Disgyblaeth

Hawliau Plant:

Erthygl 19

Mae gennych chi'r hawl i gael eich amddiffyn rhag pob math o drais, camdriniaeth, a thriniaeth wael gan y bobl sy'n gofalu amdanoch chi.

Erthygl 28

Mae gennych chi hawl i gael addysg.

*Reviewed March 2026
Signed: M Evans
COG: Mrs R Phillips*

R Phillips.

Polisi Ymddygiad a Disgyblaeth

Yn Ysgol Gymraeg Pontardawe, rydym wedi ymrwymo i sefydlu amgylchedd dysgu bywiog lle gall disgyblion ac oedolion ffynnu. Rydym yn hyrwyddo ymddygiad ac agweddau cadarnhaol sy'n meithrin parch a gwerthfawrogiad tuag at eraill ac yn annog pawb i wneud cyfraniad cadarnhaol i fywyd yr ysgol. Mae gan ymddygiad da a hunanddisgyblaeth gysylltiadau cryf â dysgu effeithiol ac maent yn sgiliau hanfodol i ddisgyblion eu cario gyda hwy yn ystod ac ar ôl eu blynyddoedd ysgol.

Nodau

Rydym yn cydnabod y ffactorau pwysicaf sy'n gysylltiedig â chreu'r amgylchedd dysgu bywiog fel:-

- Creu amgylchedd gofalgarn, cynhwysol a hapus.
- Bydd aelodau o gymuned yr ysgol yn gwrtais, yn foesgar, yn gymwynasgar ac yn garedig.
- Perthynas dda rhwng athrawon a phlant a fydd yn gwrando ac yn dangos parch at ei gilydd.
- Disgwyliadau uchel gan athrawon o ran galluoedd academiaidd a medrau cymdeithasol disgyblion.
- Meithrin agweddau a hunan-barch cadarnhaol disgyblion.
- Sicrhau gofal o eiddo a dangos balchder yn ein hysgol.
- Datblygu dysgwyr sy'n cymryd cyfrifoldeb am eu gweithredoedd ac sy'n dangos hunanreolaeth.
- Peidio â goddef unrhyw ymddygiad sy'n peryglu iechyd a diogelwch disgyblion neu staff eraill yn yr ysgol.
- Bod yn deg ac yn gyson â sancsiynau a gwobrau.
- Sicrhau bod safonau ymddygiad ac ymddygiad disgwylidig yn cael eu rhannu â chymuned yr ysgol.
- Sicrhau bod holl aelodau cymuned yr ysgol yn deall, yn cefnogi ac yn hyrwyddo'r egwyddorion sy'n sail i'r polisi.

Cyfrifoldebau

Disgwylir i Ddisgyblion:-

- Wybod y nodau a chymryd rhan mewn trafodaethau amdanynt.
- Gadw at y nodau, gan gynnwys yn ystod ymweliadau oddi ar y safle, ac wrth deithio i'r ysgol ac oddi yno.
- Gefnogi aelodau eraill o gymuned yr ysgol i hyrwyddo'r nodau ac ymddygiad da.

Disgwylir i Rieni a Gofalwyr:-

- Wybod y Polisi Ymddygiad a Disgyblaeth a'i gefnogi'n weithredol drwy drafodaethau gyda'u plentyn fel y bo'n briodol.
- Arwain drwy esiampl i gefnogi disgwyliadau'r ysgol a sicrhau bod eu plentyn yn cadw at y disgwyliadau.
- Llofnodi cytundeb ysgol gartref yn flynyddol.

Disgwylir i Aelodau Staff yr Ysgol:-

- Osod safonau uchel o ymddygiad proffesiynol, cwrteisi, hunan-ddisgyblaeth a pharch at bawb.
- Wrando ar ddisgyblion, gan ei gwneud yn glir drwy eu hymateb bod sylwadau disgyblion yn cael eu cymryd o ddifrif ac yn bwysig.
- Gefnogi'r Polisi Ymddygiad a Disgyblaeth yn weithredol drwy weithredu a thrafod hyn gyda disgyblion, ynghyd â datblygu rheolau dosbarth fel bod pob disgybl yn deall yn glir yr hyn a ddisgwylir ganddynt.
- Ganmol a gwobrwyo ymddygiad da gan ddefnyddio system wobrwyo'r dosbarth Siart Dosbarth / system Pwyntiau Dojo.
- Ymateb yn briodol i ymddygiad gwael a bod yn ymwybodol o newidiadau mewn ymddygiad unigolion.
- Gofnodi unrhyw ddigwyddiadau ymddygiadol gwael sy'n digwydd yn yr ystafell ddosbarth, ar yr iard, o fewn y neuadd fwyta neu ar ymweliadau o fewn system adrodd SIMS ac ar My Concern ar gyfer disgyblion penodol sy'n cael eu hadnabod ac ar gyfer unrhyw faterion diogelu.
- Ofyn am gyngor gan uwch arweinwyr a rhoi gwybod am unrhyw bryderon ynghylch â gweithredu'r polisi.

Disgwylir i Lywodraethwyr:-

- Gyfeirio pob mater sy'n ymwneud â disgyblaeth at y Pennaeth a fydd mewn ymgynghoriad â gwasanaethau perthnasol yn ymchwilio.
- Wybod, cefnogi a hyrwyddo Polisi Ymddygiad a Disgyblaeth yr ysgol.
- Werthuso effeithiolrwydd Polisi Disgyblu Disgyblion a dwyn uwch arweinwyr i gyfrif am ei weithredu.

Disgyblaeth ar y Buarth

Staff addysgu a staff cynorthwyo sydd ar ddyletswydd i fod yn gyfrifol am ymddygiad y disgyblion. Yn ystod y cyfnod hwn, dylai fod gan bob aelod o staff lefel uchel o ddisgwyliad o ran ymddygiad.

Goruchwylwyr amser cinio sy'n gyfrifol am ddisgyblu'r disgyblion yn ystod yr amser cinio. Ar ddiwedd amser cinio, bydd staff yn adrodd i'r athrawon am unrhyw ddigwyddiadau ac ymddygiad amhriodol. Bydd unrhyw ddigwyddiadau eithafol yn cael eu hadrodd ar unwaith i'r Pennaeth, y Dirprwy Bennaeth neu'r athro dosbarth.

Gwobrwyo Disgyblion

Yn Ysgol Gymraeg Pontardawe credwn fod gwobrwyo disgyblion yn arf pwerus i sefydlu, annog a chynnal ymddygiad da. Mae ein system wobrwyo 'Dojo' a siartiau ymddygiad dosbarth yn ein galluogi i ganolbwyntio ar ganmol disgyblion am amrywiaeth o wahanol resymau, gall y gwobrau hyn fod yn ffurfiol neu'n anffurfiol:

- Canmoliaeth lafar.
- Adborth ysgrifenedig ar ddarnau o waith.
- Sticeri clôd.
- Anfon digybl i ddangos ei waith i aelod arall o staff, yn enwedig ar gyfer Gwobr Pennaeth / sticer Aur y pennaeth.
- Seren yr Wythnos.
- Cymraeg Cŵl.
- Gwobrwyon siart ymddygiad dosbarth.

- Amser Aur.
- **Siart Derbyn-BI2**

- **BI3-6**

Disgyblu Plant:

Ar adegau, mae angen mynd i'r afael ag ymddygiad gwael. Ym mhob cam disgyblu, mae'n hanfodol i'r disgybl ddeall mai'r ymddygiad sy'n annerbyniol, ac nid y plentyn fel person. Bydd disgyblion yn cael rhybuddion pan fydd ymddygiad gwael parhaus yn cael ei arddangos ac mae angen ymateb i ymddygiad eithriadol o wael a thorri'r rheolau.

Os bydd plentyn yn parhau i gamymddwyn, gellir gyfiawnhau gweithredu cosb:

- Trafodwch y rheolau sydd wedi'u torri ac eglurwch pam mae'r ymddygiad yn annerbyniol.
- Rhybudd o'r canlyniadau os arddangosir ymddygiad gwael parhaus.
- Anfon y plentyn at y Pennaeth.
- Gwahoddir rhieni i'r ysgol i drafod y digwyddiad.
- Mewn amgylchiadau eithafol, efallai y bydd yn rhaid i ni gysylltu â'n

Gwasanaeth Seicoleg y Sir.

- Eithrio'r plentyn rhag mynychu'r ysgol am gyfnod penodedig (gyda chymeradwyaeth Cadeirydd y Corff Llywodraethu).
- Mewn achosion difrifol, gellid gwahardd y disgybl yn barhaol, ond ef fyddai'r dewis olaf un.
- Os bydd ymddygiad gwael yn cael ei arddangos yn rheolaidd, gall staff cyfeirio'r disgybl i'r CADY am gyngor gan y Tîm Lles.

Enghreifftiau o Ymddygiad Annerbyniol:

- Diffyg parch (gwaeddu allan, torri ar draws eraill, yn anwybyddu cyfarwyddiadau).
- Anwybyddu rheolau'r ysgol yn fwriadol (tarfu parhaus, creu aflonydd yn fwriadol, cynnydd mewn digwyddiadau, iaith dramgwyddus, niwed corfforol bwriadol i eraill, gadael yr ystafell ddosbarth heb ganiatâd, gadael ffin yr ysgol heb ganiatâd).
- Unrhyw fath o fandaliaeth fwriadol neu ddifrod i eiddo.
- Ymddygiad ymosodol, gan gynnwys bwlio (gweler y Polisi Gwrth-fwlio ar wahân).

Ym mhob amgylchiad, bydd ein gwybodaeth am y plant unigol a'r cyd-destun lle arddangosir digwyddiadau ac ymddygiadau yn ffactorau a gyflwynir o dan ystyriaeth y staff.

Gwaharddiadau

Bydd yr ysgol yn cymhwyso gwaharddiadau fel dewis olaf ac ar ôl i'r holl ymyrraeth a strategaethau cymorth eraill gael eu cymhwyso. Mae'r ysgol yn cydymffurfio â Chanllawiau Gwahardd Awdurdodau Lleol.

Ystyrir bod gwaharddiadau cyfnod penodol yn ddifrifol gan yr ysgol, bydd rhieni'n cael eu hysbysu ar unwaith drwy alwad ffôn adref i rieni a llythyr ffurfiol sy'n rhoi hawliau, cyfrifoldebau a manylion y gwaharddiad i bob parti. Yn dilyn gwaharddiad cyfnod penodol, cynhelir cyfarfod ail-integreiddio gyda'r disgybl a'r staff perthnasol a disgwylir i rieni fod yn bresennol ynddynt. Yn ystod y cyfarfod hwn, bydd y digwyddiadau sy'n arwain at y gwaharddiad yn cael eu hadlewyrchu a thrafodir cynllunio ar gyfer y dyfodol fel y gellir gwneud cytundebau i osgoi sefyllfa debyg i godi eto. Os nad yw rhieni'n mynychu'r cyfarfod ail-integreiddio, cymerir camau i'w helpu i gymryd rhan lawn.

Mae gwaharddiad parhaol yn eithriadol o brin. Os bydd gwaharddiad parhaol, bydd yr Awdurdod Lleol yn cysylltu â rhieni. Lle bynnag y bo modd, mae'r ysgol yn gweithio gyda darpariaethau addysg eraill i hwyluso atgyfeiriadau i ddarpariaeth arall a allai wneud gwaharddiad parhaol yn ddiangen.

Bwlio

Bydd yr ysgol yn cymryd pob cam rhesymol i sicrhau diogelwch a lles yr holl fyfyrwyr a staff ac mae hyn yn cynnwys amddiffyn rhag bwlio. Nod yr ysgol yw mynd i'r afael â bwlio ac ymddygiad niweidiol arall gan ddefnyddio, ymhlith eraill, strategaethau ataliol drwy ddatblygu medrau cymdeithasol, emosiynol ac ymddygiadol disgyblion yn weithredol. Ceir rhagor o wybodaeth a chynghor ym Mholisi Gwrth-fwlio'r ysgol; gellir cael copïau ohonynt o swyddfa'r ysgol neu ar wefan yr ysgol.

Disgyblion ag Anghenion Dysgu Ychwanegol (ADY)

Bydd y disgyblion hynny sydd ag ADY yn ogystal â'r rhai sydd â heriau ychwanegol y gallai rhai disgyblion eu hwynebu yn cael eu hystyried wrth weinyddu sancsiynau a gwobrau. Mae'r ysgol yn cydnabod y gallai fod angen cymorth penodol a dull unigol ar ddysgwyr ag ymddygiad mwy heriol. Daw'r disgyblion hyn i sylw CADY yr ysgol.

Bydd yr ysgol yn cynnal adolygiadau o anghenion disgyblion ac yn cynnwys asiantaethau allanol, megis Athrawon Arbenigol Cymorth Ymddygiad, y Gwasanaeth Seicoleg Addysg, Therapi Galwedigaethol a Therapi Lleferydd ac Iaith lle mae'r ysgol yn ystyried ei bod yn briodol ac yn fuddiol i'r disgybl wneud hynny. Bydd hyn yn cael ei drafod gyda'r rhiant/gofalwr ymlaen llaw a bydd angen caniatâd wedi'i lofnodi er mwyn ymgysylltu â'r asiantaeth y tu allan.

Tynnu

DIM **OND** fel rhan o angen a nodwyd am ddisgybl y byddai tynnu'n ôl yn cael ei weithredu. Diben defnyddio tynnu'n ôl yw sicrhau newid yn ymddygiad unigolyn dros gyfnod o amser pan gaiff ei ddefnyddio ochr yn ochr ag ymyrraeth ymddygiad eraill fel rhan o'u cefnogaeth. Bydd natur 'tynnu'n ôl' wedi cael ei drafod a'i gytuno gyda'r disgybl a'r rhiant ymlaen llaw.

Bydd 'tynnu'n ôl' i ffwrdd oddi wrth ddisgyblion eraill. Gallai fod:-

- ✓ eistedd yn dawel yn Swyddfa'r Penaneth, y Brif Swyddfa neu ystafell ddosbarth arall (nid yw hyn byth yn lle cosb)
- ✓ Bydd y disgybl yn cael mynediad i'r ystafell neu'r lle yn wirfoddol ar ôl rhoi gwybod i aelod o staff y dosbarth am yr angen am amser allan.
- ✓ Ni fydd y disgybl yn cael ei adael ar ei ben ei hun.
- ✓ Gall y disgybl adael yr amser allan o'r ardal, maent yn teimlo'n dawelach ac yn gallu ailddechrau eu gweithgareddau dosbarth ac ymgysylltu'n briodol.

Addysgu Tîm

Ar hyn o bryd mae mwyafrif o'r staff wedi derbyn hyfforddiant Team Teach o fewn yr ysgol a gallu defnyddio'r strategaethau yn ôl yr angen. Bydd unrhyw gamau a gymerir er budd gorau'r disgyblion sy'n rhesymol ac yn gymesur.

